«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΞΤ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1936 Ἀριθ. 1243

ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ ΚΙΝΟΥΣΑ ΤΗΝ ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΙΝ

Καὶ δύσθυμος ἀκόμη ἐὰν εἶσαι, δὲν θὰ σταθῇ δυνατὸν νὰ διατηρήσῃς τὴν σοβαρότητά σου καὶ νὰ μὴ ἐκσπάσῃς εἰς γέλωτας, ἐὰν καθήμενος εἰς κάποιαν αἴθουσαν δεξιώσεως, τὴν ὁποίαν πλημμυροῦσι νέαι καὶ νέοι σφριγῶντες, ἀντικρύσῃς καὶ χωλόν τινα, ἀποπειρώμενον νὰ χορεύσῃ καὶ ἐπιχειροῦντα πηδήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ κάμῃ καὶ ἕνας νέος κατὰ πάντα ἀρτιμελής. Ἐὰν ἐκάθητο ἥσυχος, τοποθετημένος εἰς κάποιαν ἄνετον καθέκλαν, ἴσως ἡ χωλότης καὶ κουτσαμάρα του δὲν θὰ ἐγίνετο ἀντιληπτή. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὴν ἀντελαμβάνοντο μερικοί, ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐγέλων εἰς βάρος του, ἀλλ' ἐὰν ἦσαν ἄνθρωποι καλῆς ἀνατροφῆς, θὰ τὸν συνεπάθουν εἰλικρινῶς. Ἐνῷ τώρα; Προκαλεῖ τὸν γέλωτα καὶ δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν καθένα νὰ τὸν εἰρωνευθῇ, νὰ ἀστειευθῇ εἰς βάρος του, νὰ ἐκτραπῇ εἰς σαρκασμούς, διατί δὲ ὄχι καὶ νὰ τὸν περιφρονήσῃ. Ἀσφαλῶς θὰ τὸ συλλογισθῇ ὁ καθένας διὰ νὰ τὸν συντροφεύσῃ εἰς τὸν χορὸν καὶ καμμία ἀπὸ τὰς ματαιοδόξους ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι τρέχουν εἰς τὰς διαφόρους αἰθούσας, διὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν καὶ διὰ νὰ ἑλκύσουν βλέμματα θαυμασμοῦ, δὲν θὰ ἐδέχετο νὰ τὸν ἔχῃ ὡς συνοδόν της...

Σοῦ φαίνεται ἴσως παράδοξον, ἀναγνῶστά μου, ὅτι χρησιμοποιοῦμεν τὴν περίπτωσιν αὐτήν. Προτήτερα ὅμως ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἐχρησιμοποίησεν ὁ σοφὸς Σολομῶν. Καὶ μᾶς τὴν προβάλλει ὡς εἰκόνα διὰ νὰ μᾶς παραστήσῃ ζωηρότερον μίαν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ὅλοι γνωρίζομεν, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγοι τὴν αἰσθάνονται ἐπαρκῶς. «Ἀφελοῦ πορείαν χωλῶν καὶ παροιμίαν ἐκ στόματος ἀφρόνων», λέγει ὁ σοφὸς Σολομῶν (Παροιμ. κς΄ 7). Δηλαδὴ ὁποίαν ἐντύπωσιν σοῦ προκαλεῖ νὰ βλέπῃς ἕνα χωλὸν νὰ βαδίζῃ ἢ νὰ χορεύῃ, τοιαύτην καὶ ἀκόμη χειροτέραν ἐντύπωσιν ἀποκομίζεις, ὅταν ἀκούῃς ἕνα ἀποδεδειγμένον καὶ ἀδιόρθωτον ἄφρονα νὰ λέγῃ λόγους σοφούς, τοὺς ὁποίους αὐτὸς εἰς τὸν βίον του δὲν ἠθέλησέ ποτε νὰ ἐφαρμόσῃ. Τὸν εἰξεύρεις καλά, ὅτι εἶνε ἀσεβὴς καὶ ὑλόφρων. Καὶ ὅμως σοῦ ἀπευθύνει λόγους εὐσεβείας καὶ σοῦ ὁμιλεῖ περὶ ἰδανικῶν ὑψηλῶν καὶ αἰωνίων. Γνωρίζεις, ὅτι εἶνε ἀσυνείδητος καὶ πεπωρωμένος. Καὶ σοῦ παρουσιάζεται μὲ τὰ λόγια ὡς ὁ εὐσυνειδητότερος τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὁ πλέον φιλοδίκαιος μεταξὺ τῶν ὁμοίων σου. Ὅλος του ὁ βίος ἀποτελεῖ περιφρόνησιν βαθεῖαν πρὸς τὴν ἀρετήν. Καὶ δὲν δυσκολεύεται νὰ ἀνοίξῃ πλατέως τὸ στόμα του, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ἀρετῆς.

Ὑπάρχει φαινόμενον οἰκτρότερον καὶ περίπτωσις ἐλεεινοτέρα; Μὲ τοὺς παχεῖς καὶ μεγάλους λόγους φαίνεται ὁ ἄφρων ἀναβαίνων πολὺ ὑψηλά. Ἐνῷ μὲ τὸν ἄθλιον βίον του εὑρίσκεται πεσμένος εἰς πολὺ χαμηλὸν βάθος. Δηλαδὴ σωστὸς χωλός, τοῦ ὁποίου τὸ ἓν σκέλος εἶνε πολὺ ὑψηλότερον ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πατεῖ μὲ τὸν ὑγιῆ πόδα; Σηκώνεται ὑψηλά. Ἀλλ' εὐθὺς ἀμέσως, ὅταν πρόκηται νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν βεβλαμμένον, πίπτει πολὺ κάτω. Καὶ ὁ μὲν χωλός, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἀνέλπιστον καὶ ἀνεπιθύμητον ἀτύχημα κατήντησε τοιοῦτος, κινεῖ συνήθως τὴν συμπάθειαν καὶ μόνον κακοανατεθραμμένοι καὶ ἄξεστοι ἄνθρωποι θὰ τὸν περιγελάσουν. Ἀλλ' ὁ ἄφρων, ὁ ὁποῖος λαμβάνει εἰς τὸ στόμα του τοὺς ἱεροὺς τῆς εὐσεβείας λόγους, ἐνῷ εἰς τὸν βίον του ὁλόκληρον καὶ εἰς τὴν διαγωγήν του ὄχι ἁπλῶς τοὺς λησμονεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπολακτίζει, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποβῇ ποτε συμπαθής. Ἡ ἠθικὴ αὐτὴ χώλανσίς του δὲν ὀφείλεται εἰς ἀτύχημά τι, τὸ ὁποῖον ἡ θέλησίς του ἀπέστεργε. Προδίδει ὑποκρισίαν ἐνσυνείδητον, ἀναισχυντίαν καὶ θρασύτητα καὶ πώρωσιν ἀδιόρθωτον, ἡ ὁποία κινεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν ἀηδίαν.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Γενικὴ Εἰσαγωγή.

1. Θέσις τοῦ ζητήματος. Μετὰ τὸν ἔλεγχον τῶν περὶ ἐξελίξεως θεωρημάτων θὰ παρουσιάζετο ἐκ πρώτης ὄψεως πλεονάζουσα ἡ ἰδιαιτέρα ἐξέτασις τοῦ περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ζητήματος. Ἡ πανθομολογουμένη ὅμως ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ κτήνους, παρὰ τὰς περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς ἐκδηλωθείσας διχογνωμίας, παρέχει βάσιν καὶ εἰς εἰδικὰ ἐπιχειρήματα, ἀναφερόμενα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἅτινα κατ' ἀνάγκην δέον ν' ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον ἰδίας μελέτης.

Ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπεροχῆς ταύτης μὴ ἔχοντες ὀρθὴν ἀντίληψιν οἱ ἀπὸ ὑλιστικῶν προϋποθέσεων ὁρμώμενοι, καθὼς καὶ πλεῖστοι τῶν ἐχομένων στερρότερόν πως τῶν ἐξελικτικῶν θεωρημάτων, τοποθετοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ὡς τὸ τελειότερον σχετικῶς κτῆνος ὑποστηρίζοντες κοινὴν τὴν καταγωγὴν ἀνθρώπου καὶ κτήνους. Κατὰ τούτους ἐφ᾽ ὅσον τὸ μονῆρες προῆλθεν αὐτομάτως ἐκ τῆς νεκρᾶς ὕλης καὶ ἀπέβη βαθμηδὸν δι᾽ ἐξελίξεως πρωτόζωον, ζωόφυτον, σκώληξ, ἐχινόδερμα, ἀρθρόποδον, μαλάκιον, ἰχθύς, ἀμφίβιον, ἑρπετόν, πτηνὸν καὶ θηλαστικόν, διατί δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν κατὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως κυριαρχήσαντας νόμους διερχόμενον διὰ τῶν ποικίλων καὶ πολυπλόκων μορφῶν τῶν θηλαστικῶν νὰ καταλήξῃ καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῶν ζωϊκῶν ὄντων, τὸν ἄνθρωπον; Πῶς δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ τὸ νὰ ἐξαιρεθῇ ἀπὸ τῆς καθολικότητος τοῦ νόμου τῆς ἐξελίξεως ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Lyell «ἐμφανίζεται εἰς τὸ τέλος τῆς ζωϊκῆς σειρᾶς, ὡς τὸ ἄνθος εἰς τὸ ἄκρον τοῦ στελέχους του»; (1) Καὶ πῶς δὲν θὰ ὑφίστατο θανάσιμον πλῆγμα ἡ ὅλη θεωρία τῆς ἐξελίξεως, ἀφοῦ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα ταύτης, οἷα τὰ ἐκ τῶν ὑποτυπωδῶν ὀργάνων καὶ τῆς ἐμβρυολογικῆς ἀναπτύξεως ἀντλούμενα, ἐφαρμοζόμενα κατὰ τοὺς ἐξελικτικοὺς ἐξ ἴσου καὶ εἰς τὰ κτήνη καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους παρουσιάζονται ἰσχύοντα μὲν δι᾽ ἐκεῖνα, ἀτονοῦντα δὲ ὡς πρὸς τοῦτον;

Οἱ ὀρθότερον ὅμως ἀντιλαμβανόμενοι τὰ προσδίδοντα τὴν ὑπερέχουσαν βαθμίδα εἰς τὸν ἄνθρωπον προσόντα, μολονότι ἐκ τούτων πολλοὶ ἔχονται καὶ τῶν περὶ ἐξελίξεως θεωρημάτων, εὑρίσκουσιν ὡς ἐνδεικνύμενον νὰ ἀποκλείσωσι τὴν κοινὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κτήνους καὶ νὰ ἀποδώσωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἐπέμβασιν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἄμεσον τοῦ Δημιουργοῦ. Αὐτὸς ὁ Wallace, ὅστις διεκδικεῖ μετὰ τοῦ Darwin τὴν πατρότητα τῶν περὶ ἐξελίξεως νεωτέρων θεωρημάτων, ἀποκλείει, καθὼς θὰ ἴδωμεν, ὁλοτελῶς τὴν δι᾽ ἐξελίξεως παραγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὑποστηρίζων ὅτι ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ ἀποτελῇ προϊὸν μόνης τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, ἀλλὰ συνήργησε πρὸς διαμόρφωσιν αὐτοῦ καὶ ἄλλος ἐκτὸς τῆς φύσεως παράγων.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΛΑΚΩΝ

Ὅλα λοιπὸν ἐτακτοποιήθησαν. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν ταπεινὴν καὶ θερμὴν δέησιν τοῦ δούλου Του, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναδείξει μεσίτην τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀπεφάσισε λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος νὰ συγχωρήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ νὰ συνάψῃ πάλιν τὴν διαθήκην Του μὲ αὐτούς. Ὑπεσχέθη πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν Μωϋσῆν μέρος ἐκ τῆς δόξης Του. Καὶ ἐπειδὴ ὅ,τι λέγει καὶ ὑπόσχεται ὁ Θεός, δὲν μένει ποτὲ λόγος ἀδειανὸς καὶ ἀπραγματοποίητος, ἀμέσως δίδεται εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐντολὴ νὰ κάμῃ μερικαῖς ἑτοιμασίαις.

Καὶ πρῶτον ἔπρεπε πολὺ σύντομα νὰ ἑτοιμάσῃ ὁ Μωϋσῆς δύο πλάκαις, ὁμοίαις στὸ μέγεθος μὲ ἐκείναις, τῆς ὁποίαις εἶχε σπάσει προηγουμένως ὁ Μωϋσῆς. Μιὰ φορά, ποὺ ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τὰ ξαναφτιάσῃ μὲ τὸν Ἰσραήλ, ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ξαναγίνῃ κάθε τι ποὺ κατεστράφηκεν ἐξ αἰτίας τῆς λατρείας τοῦ εἰδώλου. Ἔπρεπε συνεπῶς νὰ ξαναγίνουν καὶ ἡ πλάκαις. Γι᾽ αὐτὸ τῆς ἑτοιμάζει τώρα ὁ Μωϋσῆς γιὰ νὰ χαράξῃ ἔπειτα ἐπάνω εἰς αὐταῖς τὸν νόμον Του ὁ Κύριος. Καὶ ἔτσι ὅταν θὰ ἐγίνετο τὸ χάραγμα αὐτὸ καὶ θὰ ἐπαραδίδοντο εἰς τὴν συναγωγὴν ἡ πλάκαις ἕτοιμαις, θὰ ἦσαν αὐταῖς ἕνα ἐπίσημον σημάδι, ποὺ θὰ ἐμαρτυροῦσεν, ὅτι ἦλθεν εἰς αἴσιον πέρας ἡ συμφιλίωσις τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν Ἰσραήλ.

Αἴ! ἀδελφέ μου. Ξεύρεις βέβαια, ὅτι καὶ σὺ καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι μας ὅσοι ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀποτελοῦμεν τὸν νέον Ἰσραὴλ τῆς χάριτος. Καὶ δὲν σοῦ εἶνε ἄγνωστον ἐπίσης, ὅτι πολλαῖς φοραῖς πολλοὶ ἀπὸ ᾽μᾶς, ποὺ ἀποτελοῦμεν τὸν νέον Ἰσραήλ, χύνομεν δάκρυα μετανοίας πικρά, γιατί παρασυρόμεθα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν Θεόν. Τί δὲ ζητοῦμεν μὲ τὰ δάκρυά μας αὐτά; Συνδιαλλαγὴν καὶ συμφιλίωσιν. Ζητοῦμεν ὁ Θεὸς τοῦ νέου Ἰσραὴλ νὰ γίνῃ πάλιν καὶ ἰδικός μας Θεός. Ζητοῦμεν ὁ Σωτὴρ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας νὰ μᾶς παραλάβῃ πάλιν εἰς τὴν ποίμνην Του καὶ νὰ ξαναγίνῃ καὶ ἰδικός μας Σωτήρ. Καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἀκούει, μᾶς δέχεται, συμφιλιώνεται μαζύ μας καὶ μᾶς ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικούς Του. Θέλεις τώρα καὶ μίαν ἀπόδειξιν ἀδιάψευστον καὶ βεβαίαν, ἡ ὁποία νὰ σὲ πείθῃ ὅτι πράγματι ἡ ποθητὴ αὐτὴ συμφιλίωσις ἦλθεν εἰς πέρας; Ἐρώτησε τὸν ἑαυτόν σου, ἐὰν ἐχάραξε πάλιν ὁ Θεὸς μὲ τὸ χέρι Του καὶ διὰ σένα τὰς πλάκας τοῦ νόμου Του.

Μὴν ἐκπλήττεσαι, ἀδελφέ μου. Τὸ θαῦμα ἐκεῖνο τοῦ Σινᾶ ἐπαναλαμβάνεται εἰς τοὺς χρόνους τῆς Νέας Διαθήκης εἰς τὸν καθένα μας, μὲ τρόπον δὲ θαυμαστότερον ἀπὸ τότε. Γιατί, ὅπως διαβάζομεν εἰς τὴν Π. Διαθήκην, ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς διὰ τῶν προφητῶν Του, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τῆς Νέας Του Διαθήκης θὰ δώσῃ «τοὺς νόμους» αὐτοῦ «εἰς τὴν διάνοιαν» τῶν νέων Ἰσραηλιτῶν τῆς χάριτος «καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν» θὰ γράψῃ αὐτούς (Ἱερεμ. λη᾽ 33). Ὄχι σὲ πλάκαις ἄψυχαις καὶ πέτριναις πλέον, ἀλλὰ σὲ καρδιαῖς σάρκιναις, σὲ ψυχαῖς ἀνθρώπιναις χαράσσει καὶ γράφει ὁ Θεὸς τὸν νόμον Του. Τὸν χαράσσει καὶ ἐκεῖνοι, εἰς τῆς καρδιαῖς τῶν ὁποίων εἶνε χαραγμένος, τὸν ἐνθυμοῦνται πάντοτε καὶ τὸν ἔχουν διαρκῶς ἐμπρός των διὰ νὰ τὸν ἐκτελοῦν. Τὸν γράφει καὶ ἐκεῖνοι, εἰς τῆς ψυχαῖς τῶν ὁποίων εἶνε γραμμένος, τὸν ἀποτυπώνουν ἀκριβῶς σὲ κάθε πρᾶξίν τους, σὲ κάθε ἀπόφασίν τους, σὲ κάθε σκέψιν καὶ ἐπιθυμίαν τους. Εἰς τρόπον ὥστε ὅλα ὅσα σκέπτονται καὶ ἐπιθυμοῦν καὶ λέγουν καὶ πράττουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ εἶνε σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον αὐτόν.

Ρώτησε λοιπὸν τὰ βάθη σου, ἀδελφέ μου. Ἐρεύνησε τὸ ἐσωτερικόν σου. Παρακολούθησε τὴν διάνοιάν σου. Εἶνε ἐκεῖ ἐντυπωμένα τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ; Ἐὰν εἶνε, τότε ἔχεις τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι εἶσαι πράγματι συμφιλιωμένος μὲ τὸν Θεόν. Ἐὰν δὲν εἶνε, φρόντισε νὰ ἐντυπωθοῦν, διότι ἀλλοιῶς καὶ συμφιλιωμένος ἐὰν εἶσαι τώρα, δὲν ἠμπορεῖς νὰ εἶσαι σίγουρος. Αὔριον ἐπόμενον εἶνε νὰ πέσῃς καὶ νὰ μακρυνθῇς πάλιν ἀπὸ τὸν Θεόν. Μόνον ὅταν ἡ καρδιά σου γίνῃ θεοχάρακτος πλάκα τοῦ θείου νόμου, μόνον τότε ἡ συνδιαλλαγή πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ἀναγέννησις ἔγινεν ἀσφαλὲς κτῆμά σου.

(1) Παρὰ A. Farges, La vie et l' évolution des espèces, Paris 1908 σελ. 8

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

21. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ.

Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί λοιπὸν νὰ φρονῶμεν διὰ σέ; Εἶσαι ὁ Ἠλίας; Καὶ ὁ Ἰωάννης εἶπε· Δὲν εἶμαι. Εἶσαι σὺ ὁ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως προαναγγελθεὶς προφήτης; Καὶ ἀπεκρίθη, Ὄχι.

Τί οὖν; Ὑπονοεῖται οὐχὶ «εἶ σύ»=Τί εἶσαι λοιπόν; Διότι ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ προηγηθέντος **Τίς** καὶ τῶν ἐπακολουθούντων Ἠλίας καὶ ὁ προφήτης, θὰ ἔπρεπε νὰ εἴπῃ Τίς οὖν; Δέον μᾶλλον νὰ ὑπονοήσωμεν τὸ ἐστι=Τί εἶνε λοιπόν; Τί συμβαίνει λοιπόν; Τί νὰ συναγάγωμεν ἐκ τῆς ἀρνήσεώς σου αὐτῆς;

Ἠλίας εἶ σύ; «Καὶ γὰρ προσεδόκων ἥξειν καὶ τὸν Ἠλίαν. Γέγραπται γὰρ ἐν τῷ προφήτῃ Μαλαχίᾳ (δ' 5), Ἀποστελῶ ὑμῖν Ἠλίαν τὸν θεσβίτην» (Ζιγ.). Γνωρίζομεν δὲ καὶ ἐκ τοῦ Διαλόγου τοῦ Ἰουστίνου πρὸς Τρύφωνα (κεφ. 8), ὅτι κατὰ τὴν παρὰ τῷ λαῷ κρατοῦσαν δόξαν ὁ Μεσίας θὰ ἔμενε κεκρυμμένος ἕως ὅτου θὰ ἐδεικνύετο καὶ θὰ ἐχρίετο ὑπὸ τοῦ Ἠλία. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξεν ὑπὸ πνευματικὴν ἔννοιαν ὁ Ἠλίας τῶν Ἰουδαϊκῶν τούτων προσδοκιῶν, ὡς διεκήρυξεν ὁ Κύριος (Ματθ. ια' 14 πρβλ. καὶ Λουκᾶ α' 17), δὲν ἦτο ὅμως καὶ ὁ Ἠλίας ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεδέχοντο αὐτὸν οἱ θέτοντες ἤδη εἰς αὐτὸν τὸ ἐρώτημα τοῦτο. Οὗτοι ἐθεώρουν ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Ἠλίας θὰ ἀνίστατο σωματικῶς. Κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ἡ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησις τοῦ Βαπτιστοῦ θὰ ἦτο ἀρνητική.

Ὁ προφήτης εἶ σύ; «Ἐκεῖνος ὁ παρὰ Μωϋσέως προανακηρυχθείς» (Χρυσόστ.). Οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῶν εὐαγγελίων (Ματθ. ις' 14, Μάρκ. ς' 15), ἀνέμενον καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μεγάλων προφητῶν, ὡς ὁ Ἱερεμίας, νὰ ἐπανέλθωσι πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μεσίου. Εἰδικώτερον ὅμως ἀνεμένετο **ὁ προφήτης**, τὸν ὁποῖον ἄλλοι μὲν διέκρινον τοῦ Μεσίου (Ἰωάν. ζ' 40, 41), ἄλλοι δὲ ἐταύτιζον πρὸς αὐτόν (Ἰωάν. ς' 14). Πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Δευτερον. ιη' 18 προαναγγελθέντος, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ ἑρμηνεία (πρβλ. Πράξ. γ' 22, ζ' 37) ἐκήρυξεν, ὅτι «οὗτος ἦν ὁ Χριστός» (Χρυσ.). Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀπόκρισις τοῦ Ἰωάννου εἶνε πάλιν ἀποφατική.

22. Εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; Ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

Εἶπον λοιπὸν πρὸς αὐτόν. Ποῖος εἶσαι; Πές μας διὰ νὰ δώσωμεν ἀπόκρισιν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀπέστειλαν. Τί λέγεις διὰ τὸν ἑαυτόν σου;

οὖν. Ἀφοῦ ἐπανειλημμένως ἠρνήθη, εἶπον λοιπὸν εἰς αὐτόν. Σύνδεσμος συνηθέστατα χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου (ἀπαντᾷ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ 195άκις) σπανιώτερον εἰς ἔννοιαν συλλογιστικὴν ἢ συμπερασματικήν, συνηθέστατα δὲ ὑπὸ ἔννοιαν ἀφηγηματικῆς μεταβάσεως.

Τίς εἶ; Ἐκδηλοῖ εἶδός τι ἀνυπομονησίας ἡ ἐρώτησις. «Ὁρᾷς τοὺς μὲν σφοδρότερον ἐπικειμένους καὶ ἐπείγοντας καὶ ἐρωτῶντας πάλιν καὶ οὐκ ἀφισταμένους, τὸν δὲ μετ' ἐπιεικείας πρότερον τὰς οὐκ οὔσας ὑπονοίας ἀναιροῦντα καὶ τότε τὴν οὖσαν τιθέντα;» (Χρυσόστ.).

Ἵνα ἀπόκρισιν.... Ἐλλειπτικὴ πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ κυρίας προτάσεως ἐξυπακουομένης, ἤτοι εἰπὲ ἡμῖν, ἵνα ... ἀποκρίθητι ἡμῖν, ἵνα....

ΛΟΓΟΙ ΧΡΥΣΟΙ

Η ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Β'.

Ὦ! σεῖς ποὺ ἔχετε τὴν ἀποστολὴν νὰ κατευθύνετε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, γνωρίζετε καλὰ ὅτι τὸ παρὸν περιέχει ἐν σπέρματι τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς κακίας, τὴν δόξαν ἢ τὴν καταισχύνην τοῦ μέλλοντος; Παρακολουθήσατε λοιπὸν μὲ προσοχὴν ἄγρυπνον τὰς μικρὰς λεπτομερείας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπαρτίζεται ἡ ζωὴ ἐκείνων, ποὺ σᾶς ἔχουν ἐμπιστευθῆ. Παρακολουθήσατε τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον σκέπτονται, ὁμιλοῦν, ἐνεργοῦν, προσεύχονται. Μὴ τοὺς ἀφίνετε ἀνεπιτηρήτους οὔτε εἰς τὴν μελέτην, οὔτε εἰς τὸ παιγνίδι, οὔτε εἰς τὴν προσευχήν, οὔτε εἰς τὰς χιλίας μικρὰς πράξεις τῆς ἡμέρας. Μὴ θεωρῆτε ἀδιάφορον πρᾶγμα τὸ ὅτι ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον μὲ ὀκνηρίαν καὶ ἀταξίαν ἢ εἰς τὸν μὴ πρέποντα καιρόν. Ἕνα βιβλίον ποὺ ἔμεινε χάμω, ἐνῷ θὰ ἤρκει ἕνα σκύψιμον διὰ νὰ σηκωθῇ· ἕνα ἀντικείμενον ποὺ ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ ἐρρίφθη ἀσκόπως μετὰ τὴν χρησιμοποίησίν του· ἕνα λερωμένον ἔνδυμα ἢ ἐλαφρῶς ξεσχισμένον, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις τὸ φορεῖ διότι τοῦ στοιχίζει νὰ τὸ βγάλῃ πρὸ τοῦ ὕπνου· ἕνα εὐχαριστῶ, μία καλημέρα, ἕνας ἀσπασμός, ποὺ δὲν ἔγιναν ἀπὸ ἀδιαφορίαν πρὸς τοὺς γονεῖς· μία ἐπιμονή, ἔστω ἐλαφρά, εἰς τὸ ἴδιον θέλημα· μία στιγμὴ στάσεως χαλαρᾶς καὶ ὀκνηρᾶς· ἕνα μάταιον ἀνάγνωσμα εἰς ὥραν ποὺ εἶχεν ἀνατεθῆ κάποιο καθῆκον· ἕνα ὕφος ἀγέρωχον ἢ περίλυπον ὅταν πρόκειται νὰ γείνῃ ἡ προσευχή....

Αὐτὰ φαίνονται τ ι π ο τ έ ν ι α, μικροπράγματα. Καὶ ὅμως καθένα ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα αὐτὰ εἶνε σπέρμα ποὺ σπείρεται θεληματικῶς εἰς τὴν ψυχήν. Καὶ τὸ σπέρμα αὐτὸ θὰ καρποφορήσῃ, ἐὰν δὲν ἐκριζωθῇ ταχέως. Ἔπειτα ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἡ ψυχὴ θὰ τυραννῆται ἀπὸ τάσεις πρὸς τὴν ἀταξίαν, τὴν φιληδονίαν, τὴν ὑποκρισίαν.

Αὐτὰ εἶνε τ ι π ο τ έ ν ι α. Ἀλλὰ καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἐλαττώνει τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως, ἡ ὁποία πρέπει νὰ μένῃ σταθερὰ εἰς τὸ καθῆκον. Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα ποὺ θὰ χρειασθῇ θέλησις ἰσχυρά, θὰ εὑρεθῇ μία θέλησις ἀσθενὴς καὶ εὐκόλως παρασυρομένη ἀπὸ ὅλα τὰ ρεύματα.

* * *

Ἀλλ' ὅλοι ἡμεῖς ὁποιανδήποτε ἡλικίαν καὶ ἂν ἔχωμεν ἂς προφυλαττώμεθα ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτὰς λεπτομερείας, ἀπὸ τὴν ἀταξίαν εἰς τὴν στάσιν μας, εἰς τὴν τακτοποίησιν τοῦ δωματίου μας, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ χρόνου, εἰς τὴν ὥραν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας μας, εἰς τὴν ἀκρίβειαν ποὺ χρειάζεται διὰ τὴν ἔναρξιν καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ καθήκοντός μας.

Ὦ! ἄλλην μίαν φορὰν ἂς ἐπαναλάβωμεν: Μὴ παίζωμέν ποτε μὲ τὸ καθῆκον! Μὴ παραμελῶμεν ποτὲ οὔτε ἕνα λεπτὸν τὸ καθῆκον!

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΟ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ (*)

III. Τί συμβολίζει τὸ σῶμά μας. «Ὁ Κύριός μας δὲν εἶπε πολλὰ περὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν δυνατοτήτων του. Ἀνετράφη εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εἶχεν οἰκειότητα πρὸς τὰς περὶ τοῦ ὑπαίθρου σκέψεις μᾶλλον παρὰ πρὸς τὰς περὶ πόλεων καὶ σχολείων. Παρωμοίασε τὴν σχέσιν Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὀπαδούς του μὲ τὴν σχέσιν, ποὺ ἔχει ἡ ἄμπελος πρὸς τὰ κλήματα. Ἐχρησιμοποίει παραδείγματα καὶ παραβολάς, ποὺ ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴν ζωήν. Ὡμίλει περὶ τοῦ ποιμένος καὶ τῶν προβάτων του, περὶ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἀνθέων, καὶ ἐφαίνετο λίαν εὐτυχὴς μένων παρὰ τοὺς λόφους καὶ τοὺς ἀγρούς. Ὄντως δὲ παρεδέχετο, ὅτι ἡ θεραπεία τῶν σωματικῶν παθήσεων τῶν ἀνθρώπων ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς τὴν σφαῖραν τῶν σκοπῶν Του τόσον ὅσον καὶ ἡ ὑπ' Αὐτοῦ ἀνάστασις τῶν ψυχῶν των ἀπὸ τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ γενικῶς ὁ συμβολισμὸς τοῦ σώματος δὲν ἀποτελεῖ σπουδαῖον μέρος τῆς διδασκαλίας Του. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ διερωτᾶται κανεὶς κατὰ πόσον ἐδέχθη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, «τοῦ ἀγαπητοῦ ἰατροῦ», μετὰ τοῦ ὁποίου συνειργάσθη ἐπὶ μακρὸν καὶ ἔκαμε τόσον συχνὰ καὶ μακρὰ ταξείδια. Ἀσφαλῶς κατὰ τὰς μακρὰς περιοδείας εἰς τὰς ὀρεινὰς χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ κατὰ τὰ κοπιώδη ταξείδια δι' ἱστιοφόρων, ὅταν θὰ περιεπάτουν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, αἱ ὁμιλίαι των δὲν θὰ ἀπέβλεπον εἰς τὴν μίαν μόνον πλευράν, δηλ. τὴν πνευματικήν. Πιθανῶς θὰ ἀντήλλασσον καὶ σκέψεις καὶ γνώμας· δύναται δὲ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τὸν ἰατρὸν διηγούμενον πρὸς τὸν Παῦλον τὰ θαυμάσια τοῦ σώματος, ὅπως τὸ ἐγνώριζε. Μαζῇ ἔπειτα θὰ ἐσκέπτοντο περὶ τῶν ὁμοιοτήτων ποὺ ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν καὶ περὶ τῶν καθ' ὁμοιότητα ἐνεργούντων νόμων, mutatis mutandis, ἐν τῇ σφαίρᾳ τόσον τοῦ σώματος, ὅσον καὶ τοῦ πνεύματος. Τρεῖς μεγάλαι περικοπαί, βασιζόμεναι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, κατέχουν ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου, ἤτοι ἡ περικοπὴ τοῦ ΙΒ' κεφ. τῆς πρὸς Ρωμαίους, ἡ τοῦ ΙΒ' κεφ. τῆς Α' πρὸς Κορινθίους καὶ ἐκ τοῦ Δ' κεφ. τῆς πρὸς Ἐφεσίους οἱ στίχοι 15, 16. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περικοπὰς ὁ Χριστὸς ἀναφέρεται ὡς ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος καὶ οἱ ὀπαδοί του ὡς τὰ μέλη του. Ἀπὸ τὰ ποικίλα μαθήματα, τὰ ἐκ τῶν περικοπῶν τούτων ἐξαγόμενα, δυνάμεθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς ἓν ἢ δύο.

»Α'. Ποικιλία ἐν τῇ ἑνότητι, εἶναι ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως τονίζει. Ἓν σῶμα ὑπάρχει, ἡ Ἐκκλησία, καὶ ὅμως ὑπάρχουν πολλὰ μέλη καὶ ἕκαστον μέλος ἔχει ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν καὶ ἰδιαίτερον καθῆκον νὰ ἐπιτελέσῃ. Οὐδὲν μέλος δύναται νὰ εἴπῃ πρὸς τὸ ἄλλο: σὺ δὲν εἶσαι μέλος τοῦ σώματος, διότι ἐκτελεῖς κάτι τὸ ἐντελῶς διάφορον ἀπὸ ὅ,τι ἐκτελῶ ἐγώ. Οὐδὲν δύναται νὰ περιφρονήσῃ τὸ ἄλλο ἄνευ ζημίας. Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ σχίσμα εἰς τὸ σῶμα, ἐὰν ἕκαστον μέρος ἐκτελῇ τὸ εἰς αὐτὸ ἰδιάζον ἔργον, καὶ οὐδὲν ὄργανον δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὸ καθῆκον τοῦ ἄλλου, ἄνευ ἀπωλείας ἐνεργείας.

»Τοῦτ' αὐτὸ ἀληθεύει διὰ τὴν ἀτομικήν μας ζωήν. Δὲν ὑπάρχουν δύο ἐξ ἡμῶν, ποὺ νὰ εἶνε ἀκριβῶς ὅμοιοι πρὸς ἀλλήλους σωματικῶς, καὶ δὲν ὑπάρχουν δύο, ποὺ νὰ ἔχουν τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας ἢ τὰς αὐτὰς ἱκανότητας. Ἕκαστος εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ἑκάστη εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδία· καὶ ἕκαστος ἢ ἑκάστη δύναται νὰ κάμῃ κάτι τι, τὸ ὁποῖον ἄλλοι δὲν ἠμποροῦν νὰ φέρουν εἰς πέρας. Ἡ ἐπίδρασις διαφόρου περιβάλλοντος ἐπὶ χαρακτήρων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον συγγενῶν, ἢ ὁμοίου περιβάλλοντος ἐπὶ διαφόρων χαρακτήρων, θὰ ἀποδώσῃ διάφορα ἀποτελέσματα. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ μελέτη τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε πάντοτε θαυμαστή, νέα, ἐνδιαφέρουσα. Ἡ ζωὴ διαφόρων ἀτόμων εἶνε διάφορος, καίτοι ἐντὸς τῆς αὐτῆς σφαίρας ἐπιδράσεως. Καὶ ποῖος δύναται νὰ προείπῃ ποῖον θὰ εἶνε τὸ ἐξωτερικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἐπιδράσεως γνωστῶν ἔστω παραγόντων ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου ὅμως βάθους τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας; Ἀπόπειραι διὰ νὰ ἐξισωθοῦν ὅλοι εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον καὶ νὰ γίνουν ὅλοι ὅμοιοι, πάντοτε κατέληξαν καὶ πάντοτε θὰ καταλήγουν εἰς κατάπτωσιν τοῦ γένους, ἡ ὁποία δὲν εἶνε συντελεστικὴ εἰς πρόοδον. Σταθερὰ καὶ διηνεκὴς καθήλωσις εἰς ὡρισμένους τύπους (εἰς ὡρισμένα πρότυπα, καλούπια) ὁδηγεῖ πάντοτε εἰς στασιμότητα καὶ ἀποτελματῶσιν, εἴτε ἄτομα εἶνε ταῦτα, εἴτε κοινωνίαι γενικῶς. Ὁ ἐκβιασμὸς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως πρὸς ὁμαδικὴν παραγωγήν, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία συντρίβεται, εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιοκατάκριτα προϊόντα τῆς συγχρόνου ζωῆς καὶ ἐργασίας. Εἰς κάθε ἄτομον θὰ ἔπρεπε νὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύσσῃ τὰς ἰδιαιτέρας του ἱκανότητας, οὕτως ὥστε νὰ προσθέτῃ τὸ ὀλίγον ἢ πολύ του εἰς τὴν ἐπισωρευομένην ὁλονὲν γνῶσιν καὶ δύναμιν τοῦ συνόλου.

Τοῦτ' αὐτὸ ἀληθεύει καὶ διὰ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ μέλη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει πολὺ διάφορον λειτουργίαν. Μερικὰ ἐτάχθησαν διὰ νὰ ἀποτελέσουν τὰ πλέον ἐμφανῆ μέρη, ποὺ ἑλκύουν τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ διαβάτου. Ἄλλα εἶνε μὲν κρυπτὰ καὶ ἀφανῆ, ἀλλ' ἐκτελοῦν ἔργον ἐπίσης σπουδαῖον—ἴσως καὶ πολὺ σπουδαιότερον—διὰ τὴν εὐεξίαν τοῦ συνόλου. Ὑπάρχουν ὄργανα βοηθητικὰ ποὺ δίδουν σταθερότητα εἰς τὸ ὅλον σῶμα. Συνδεδεμένα πρὸς αὐτὰ καὶ εἰς στενὴν ἐξάρτησιν εἶνε τὰ μέλη, διὰ τῶν ὁποίων παράγεται ἐνέργεια κινοῦσα καὶ ἐπηρεάζουσα ἄλλα μέλη, ἐνῷ ὄπισθεν τῶν παρασκηνίων εἶνε κρυμμένοι οἱ ἀδένες τῆς ἔσω ἐκκρίσεως, οἱ ὁποῖοι κανονίζουν τὴν ἐνέργειαν καὶ διεγείρουν εἰς δρᾶσιν. Μερικὰ ὄργανα ἀσχολοῦνται εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως ἄλλων μελῶν μεγαλυτέρας ἐνεργείας· ἄλλα λειτουργοῦν πρὸς καθαρισμὸν τοῦ σώματος καὶ ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ πράγματα ἐπιβλαβῆ· ἄλλα ἀποτελοῦν ὄργανα πρὸς συγκράτησιν τῶν διαφόρων μελῶν εἰς ἑνότητα—σπουδαῖον καὶ τοῦτο καθῆκον—καὶ ἄλλα πάλιν ὄργανα προμηθεύουν τὸ ἔλαιον τῶν ἁρμῶν(*), οὕτως

(*) Συνέχεια τοῦ προεδρικοῦ λόγου τοῦ ἄγγλου Albert C. Carless, καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς, ἑταίρου τῆς βασιλικῆς χειρουργικῆς Ἑταιρίας κλπ.

(*) Σημ. σχετ. Ὅπως αἱ μηχαναὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ λιπαίνωνται δι' ὀρυκτελαίων, οὕτω καὶ αἱ ἀρθρώσεις τοῦ ὀργανισμοῦ διὰ τοῦ αἵματος.

ὥστε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματος νὰ συνεργάζωνται πρὸς ἄλληλα ἐν γλυκείᾳ ἁρμονίᾳ. Οὐχὶ εὐκαταφρόνητον μέρος τοῦ σώματος ἀποτελεῖται ἀπὸ κατώτερον συμπληρωματικὸν ὑλικόν(*), προνοηθὲν διὰ νὰ δίδῃ χάριν καὶ καμπυλότητα εἰς τὸ σύνολον, νὰ στρογγυλεύῃ ἀσχήμους γωνίας καὶ νὰ παραγεμίζῃ βαθείας κοιλότητας.

»Τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὑπάρχουν ὅλων τῶν εἰδῶν κατ' ἄτομα μέλη μὲ πολυποικίλους διακονίας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλεῖ περὶ ἀποστόλων, προφητῶν, εὐαγγελιστῶν, ποιμένων καὶ διδασκάλων· περὶ μελῶν μὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἢ μὲ χαρίσματα γλωσσῶν· ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους δὲν ἀναφέρει. Ἡ προέχουσα καὶ ἐμφανὴς δρᾶσις τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐξέρχονται ἀνὰ τὸν κόσμον, πρέπει νὰ συντηρηθῇ ἐκ τῶν ἔσω, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ συλλαμβάνουν τὴν ἰδέαν, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ σχεδιάζουν μεθόδους, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ συλλέγουν τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς συντήρησιν, ποὺ διανέμουν τὰς δεούσας γνώσεις. Ὅλοι εἶνε χρήσιμοι, ὅλοι εἶνε σπουδαῖοι, ἐνῷ κρυμμένοι, μακρὰν τῶν ὀμμάτων τοῦ κόσμου, εὑρίσκονται ἐκεῖνοι ποὺ ἐπηρεάζουν, διεγείρουν, κανονίζουν καὶ καθοδηγοῦν διὰ τῆς ἀοράτου ἐπιδράσεως τῆς προσευχῆς. Ποῖος δύναται νὰ καταμετρήσῃ τὴν ἀξίαν ὅλων αὐτῶν τῶν συνεργατῶν τοῦ Θεοῦ; Ἀκόμη καὶ τὸ γενικὸν πλῆθος τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι φαινομενικῶς παίζουν μικρὸν ρόλον εἰς τὸ ἔργον τῆς δράσεως, δύνανται νὰ εἶνε ἐπιβοηθητικοὶ εἰς δημιουργίαν ὡραιότητος καὶ στρογγυλότητος εἰς τὸ ὅλον σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Εἰς ἕκαστον πιστὸν ἐδόθη ἐν κεφάλαιον εὐκαιριῶν (Λουκᾶ 19. 13) καὶ κάποιο τάλαντον ἱκανότητος (Ματθ. 25. 15), καὶ δὲν πρέπει τίποτε νὰ σπαταληθῇ ἢ νὰ ἀποκρυβῇ καὶ μείνῃ ἄχρηστον. Μόνον διὰ τῆς δεούσης χρησιμοποιήσεως ὅλων εἶνε δυνατὸν ἡ ἑνότης τοῦ σώματος νὰ γίνῃ φανερὰ καὶ νὰ διατηρηθῇ».

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Δ'. Ρωμ. ϛ' 18—23).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 463.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Δ'. Ματθ. η' 5—13).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 25.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Ἀξιοθαύμαστος εἶνε ἡ ταπείνωσις, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁ ἑκατόνταρχος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Αὐτὸς εἶνε ἕνας ἀξιωματικός. Ἴσως ὁ ἀνώτερος στρατιωτικὸς διοικητὴς εἰς τὴν Καπερναούμ. Ἡ ἐξουσία του εἶνε ἀρκετὰ σημαντική. Δὲν ἔχει τριγύρω του, παρὰ στρατιώτας καὶ δούλους, ποὺ στέκονται μὲ φόβον ἐνώπιόν του, ἕτοιμοι αὐτοστιγμεὶ νὰ ἐκτελέσουν τὰς διαταγάς του. Καὶ ὅμως! Καμμίαν ἀπὸ τὰς ἐγωϊστικὰς ἐκείνας ἐκδηλώσεις, ποὺ γεννᾷ τὸ ἀξίωμα καὶ ὑποτρέφει ἡ στρατιωτικὴ ἰδιότης, δὲν παρουσιάζει ὁ ἑκατόνταρχος. Προσέρχεται πρὸς τὸν Σωτῆρα χωρὶς κόμπον, χωρὶς ἀλαζονείαν. Προσέρχεται ὄχι ὡς ἀξιωματοῦχος καὶ ἐπίσημος, ἀλλ' ὡς δοῦλος καὶ ἱκέτης. Προσέρχεται μὲ μεγάλην ταπείνωσιν. Καὶ αὐτὸ μαρτυρεῖ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Κύριον. «Προσῆλθε παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος». Τὸν παρακαλεῖ. Ὅπως παρακαλεῖ ὁ κατώτερος τὸν ἀνώτερον. Τὸν προσφωνεῖ Κύριον. Ὅπως ἀκριβῶς προσφωνεῖ ὁ δοῦλος τὸν δεσπότην του. Ἀλλ' ἡ ταπείνωσίς του ἡ μεγάλη φαίνεται κυρίως εἰς τοὺς κατόπιν λόγους του. Τί ἀπήντησεν ὁ Κύριος εἰς τὴν θερμὴν παράκλησίν του; «Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν». Θὰ ἔλθω εἰς τὸ σπίτι σου καὶ θὰ θεραπεύσω τὸν δοῦλόν σου. Καὶ τί ἀπεκρίθη ὁ ἑκατόνταρχος; «Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανός, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς». Δὲν εἶμαι ἄξιος! Εἶνε μεγάλη, μεγίστη τιμὴ δι' ἐμὲ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ σπίτι μου. Ἀλλὰ πῶς νὰ Σὲ δεχθῶ; Ἐγὼ εἶμαι ἕνας μικρός. Καὶ Σὺ εἶσαι ὁ Μέγας. Ἐγὼ εἶμαι ἕνας εἰδωλολάτρης. Καὶ Σὺ ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ εἶμαι δοῦλος. Καὶ Σὺ εἶσαι Δεσπότης καὶ Κύριος. Δὲν ἀποποιοῦμαι τὴν τιμήν. Δὲν παραγνωρίζω τὴν χάριν. Ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἄξιος. «Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανός, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς!»

Αὐτὴ δὲ πράγματι εἶνε ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶνε, παρὰ ἕνας δοῦλος· δοῦλος μικρός, εὐτελής, ἁμαρτωλὸς δοῦλος. Καὶ ἀξιώματα ἂν κατέχῃ, δοῦλος εἶνε. Καὶ σοφίαν ἂν παρουσιάζῃ, δοῦλος εἶνε. Καὶ πλοῦτον πολὺν ἂν διαθέτῃ, δοῦλος εἶνε. Καὶ μὲ ἁγιότητα ἀκόμη ἂν περικοσμῆται, πάλιν δοῦλος εἶνε. Διὰ τοῦτο ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ταπεινώνεται ὁ ἄνθρωπος, ὅπως ταπεινώνεται ὁ δοῦλος ἐμπρὸς εἰς τὸν κύριόν του. Νὰ ταπεινώνεται, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ πανάγαθος Θεὸς τοῦ δεικνύῃ ὅλην τὴν οἰκειότητα καὶ στοργήν. Νὰ ταπεινώνεται, καὶ ὅταν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ ἀπὸ τὴν πολλήν Του ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν τὸν ἀνυψώνῃ ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ δούλου εἰς τὴν θέσιν τοῦ τέκνου τοῦ Θεοῦ. Νὰ ταπεινώνεται, ὅταν ὁ θεῖος Λυτρωτὴς ζητῇ διὰ τῆς θείας Κοινωνίας νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας. Τότε μάλιστα νὰ ταπεινώνεται περισσότερον. Διότι, καὶ ἀγγελικὴν ἀκόμη καθαρότητα ἂν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, πάλιν δὲν εἶνε ἄξιος νὰ κοινωνήσῃ τοῦ Παναχράντου Σώματος καὶ τοῦ Τιμίου Αἵματος τοῦ Σωτῆρος καὶ νὰ δεχθῇ μέσα του αὐτὸν τὸν ἄπειρον καὶ ὑπερουράνιον Θεόν! Καὶ ὅπως ὁ ἑκατόνταρχος ἐκδηλώνων τὴν ταπεινοφροσύνην του ἔλεγε τὸ «οὐκ εἰμὶ ἱκανός, Κύριε, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς», οὕτω καὶ κάθε χριστιανὸς προσερχόμενος εἰς τὴν θείαν Μετάληψιν πρέπει νὰ αἰσθάνεται τὴν ἁμαρτωλότητά του, νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν ἀναξιότητά του καὶ νὰ ὁμολογῇ πρὸς

(*) Ἀπὸ λιπώδη ἱστόν, ὡς ἐν παραδείγματι.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ"

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

τὸν Σωτῆρα· «Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς τῆς ψυχῆς». Αὐτὴ ἡ ταπείνωσις θὰ τὸν ἐξυψώσῃ. Αὐτὴ ἡ ταπείνωσις θὰ τοῦ παράσχῃ τὴν θείαν δωρεάν, ὅπως παρέσχε καὶ εἰς τὸν ἑκατόνταρχον τὴν ζητηθεῖσαν χάριν. Διότι αὐτὴ ἡ ταπείνωσις εἶνε τὸ εὐλογημένον ἔδαφος, εἰς τὸ ὁποῖον φυτρώνει μία ἄλλη, ἐπίσης μεγάλη καὶ ἀναγκαία διὰ τὸν χριστιανὸν ἀρετή. Ποία; Ἡ Πίστις. Ἰδοὺ πῶς ἐκλάμπει καὶ αὐτὴ εἰς τοὺς λόγους τοῦ σημερινοῦ ἑκατοντάρχου.

2.—Ὁ ἑκατόνταρχος, ὅπως εἴδαμεν, ὡμολόγησεν ὅτι ἦτο ἀνάξιος νὰ δεχθῇ τὸν Κύριον εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀλλά, τότε, πῶς θὰ ἐθεραπεύετο ὁ παραλυτικὸς δοῦλός του; Ὁ ἴδιος ὑποδεικνύει τὸν τρόπον εἰς τὸν Σωτῆρα. Τί τοῦ λέγει; «Μόνον εἰπὲ λόγῳ καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου». Ὁ λόγος Σου, Κύριε, εἶνε παντοδύναμος. Τί δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτόν; Ἀσθένεια καὶ ὑγεία, ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως διευθύνονται ἀπὸ τὸν λόγον Σου. Εἰπέ, λοιπόν, ἕνα καὶ μόνον λόγον, καὶ θὰ θεραπευθῇ ὁ δοῦλός μου. Ὅπως ἐγὼ ποὺ εἶμαι ἕνας ἁπλοῦς ἄνθρωπος προστάζω τοὺς στρατιώτας καὶ δούλους μου καὶ αἱ διαταγαί μου ἐκτελοῦνται ἀμέσως, πολὺ περισσότερον Σύ, ὁ Παντοκράτωρ Κύριος· πρόσταξε τὴν ἀσθένειαν νὰ φύγῃ, καὶ ὁ δοῦλός μου θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ὑγείαν του. Τί ἐφανέρωναν οἱ λόγοι αὐτοί; Πίστιν. Πίστιν μεγάλην, θερμήν· πίστιν τελείαν, ἀκλόνητον. Ὁ Κύριος ἐθαύμασε τὴν πίστιν τοῦ ἑκατοντάρχου. Στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας, εἶπε πρὸς αὐτούς: «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον». Τὴν πίστιν αὐτὴν πρὸς τὸν Χριστόν, τὴν τόσον ζωντανὴν καὶ τελείαν, ἔπρεπε νὰ τὴν ἔχουν οἱ Ἰσραηλῖται. Διότι αὐτοὶ ἤκουσαν τοὺς προφήτας. Αὐτοὶ ἔλαβαν τὰς ἐπαγγελίας. Αὐτοὶ εἶχον καὶ ἐμελέτων τὰς Γραφάς. Καὶ οἱ προφῆται πάντες ἐλάλησαν περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτὸς θὰ ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Οὐρανίου Πατρός, πάνσοφος καὶ παντοδύναμος, ὅπως καὶ ὁ Πατήρ. Καὶ ὅμως δὲν τὴν εἶχον. Τὴν εἶχεν ὁ ἑκατόνταρχος, ὁ εἰδωλολάτρης αὐτός, ὁ ὁποῖος οὔτε τοὺς προφήτας ἤκουσεν, οὔτε ἴσως τὰς Γραφὰς ἐμελέτησε. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἐπρόσθεσε τοὺς βαρυσημάντους αὐτοὺς λόγους: «Λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων». Αὐτοὶ οἱ λόγοι εἶνε ἕνας ἔπαινος διὰ τὸν ἑκατόνταρχον καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας ἐκείνους ποὺ θὰ ἐπίστευαν, ὅπως καὶ αὐτός. Ἀλλὰ εἶνε ἀκόμη καὶ ἕνας ἔλεγχος δριμὺς καὶ μία καταδίκη φοβερὰ διὰ τοὺς ἀπίστους ἐκείνους Ἰουδαίους. Οἱ πρῶτοι θὰ ἐσῴζοντο, διότι θὰ ἐπίστευον. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι θὰ ἐξεδιώκοντο ἀπὸ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, μολονότι ἐνόμιζαν πῶς εἶχαν δικαιώματα ἐπ' αὐτοῦ, διότι θὰ ἔμεναν εἰς τὴν ἀπιστίαν. Ἡ ἀπιστία των εἰς τὸν Χριστόν, ἰδοὺ ἡ καταδίκη των.

Ἀλλὰ ὑπάρχει φόβος, μήπως οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Κυρίου οἱ φοβεροὶ ἀναφέρονται καὶ εἰς πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς. Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς «υἱοὶ τῆς βασιλείας». Ἐλάβαμεν τὸ βάπτισμα. Ἔχομεν τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀνήκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Μετέχομεν τῶν θείων μυστηρίων, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι τῶν θυσιῶν. Κάμνομεν τὸν θρῆσκον, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι. Καὶ περιφρονοῦμεν ἄλλους ὡς ἀλλοθρήσκους, ὡς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀσεβεῖς καὶ ἀπίστους, ὅπως ἀκριβῶς περιεφρόνουν τοὺς ἐθνικοὺς οἱ Ἰουδαῖοι. Καὶ νομίζομεν ὅτι ἔχομεν δικαιώματα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅμως, εἶνε πιθανόν, πολὺ πιθανόν, νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ σωθοῦν ἐκεῖνοι, νὰ ἀπολεσθῶμεν δὲ ἡμεῖς. Διατί; Διότι δὲν ἔχομεν τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν τοῦ ἑκατοντάρχου, ἀλλὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν καὶ τυπολατρείαν τῶν Ἰουδαίων. Ἡ πίστις μας εἶνε μικρὰ καὶ ψυχρά. Καὶ ἡ εὐσέβειά μας ἐξωτερικὴ καὶ πρόσκαιρος. Θέλετε ἀπόδειξιν τούτων; Ἰδού. Πολλοὶ χριστιανοὶ πάσχουν καὶ ὑποφέρουν. Δοκιμάζουν θλίψεις καὶ δοκιμασίας. Ποῦ καταφεύγουν συνήθως διὰ νὰ θεραπευθοῦν; Ἐκτὸς τῶν ἰατρῶν, πολλοὶ καταφεύγουν εἰς τὰ «ξόρκια», εἰς τῆς «μαντείαις», εἰς τῆς «γύφτισσαις», εἰς ὅλα τὰ σατανικὰ μέσα. Καὶ τὸν Χριστόν; Τὸν ἀγνοοῦν. Τὴν Ἐκκλησίαν; Τὴν ἐγκαταλείπουν. Ὅπως ἀκριβῶς πολλάκις ἐγκατέλειπον καὶ οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐζήτουν τὴν σωτηρίαν των ἀπὸ τοὺς ψευδεῖς θεοὺς τῶν εἰδώλων. Ἀλλὰ τί φανερώνει αὐτό; Ἀπιστίαν. Καὶ τί βεβαιώνει; Ἀσέβειαν. Ἀσέβειαν μάλιστα τόσον μεγάλην καὶ ἁμαρτίαν τόσον δεινήν, τὴν ὁποίαν μόνον ἕνας εἰδωλολάτρης θὰ ἦτο φυσικὸν νὰ παρουσιάζῃ. Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ὁ ἑκατόνταρχος δὲν τὴν παρουσίασε. Παρουσίασε πίστιν θερμὴν καὶ ταπείνωσιν βαθεῖαν. Καὶ ἔλαβεν. Ἔλαβεν ὅ,τι ἐζήτει. Διότι ὁ Κύριος βραβεύων τὴν πίστιν του, τοῦ εἶπε: «Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ». Ἂς προσέξωμεν, χριστιανοί. Ἂς μὴ μιμηθῶμεν τοὺς ὀλιγοπίστους Ἰουδαίους. Ἂς παραδειγματισθῶμεν ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἑκατοντάρχου. Ἐὰν ὁ ἐθνικὸς αὐτὸς παρουσίασε τοιαύτας ἀρετάς, ἐπιτρέπεται ἡμεῖς νὰ ὑστερήσωμεν; Ποτέ. Ἡ ταπείνωσις πρέπει νὰ εἶνε τὸ διαρκὲς καταφύγιόν μας· καὶ ἡ πίστις, ἡ θερμὴ καὶ ἀκλόνητος, τὸ ἰσχυρότερον ὅπλον μας. Τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον θὰ λαμβάνωμεν τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ ἑκατόνταρχος, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν θὰ ἀξιωθῶμεν.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

ΑΙ ΚΟΣΜΙΚΑΙ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΙ

Ἕνα λεπτὸν ζήτημα διὰ τοὺς γονεῖς ποὺ θέλουν νὰ κρατήσουν εἰς τὴν οἰκογένειάν των τὰς αὐστηρὰς ἠθικὰς ἀρχάς, εἶνε αἱ κοσμικαὶ συναναστροφαί. Τὸ ζήτημα αὐτὸ διὰ τὰς ἀπόρους οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι πιέζονται ἀπὸ τὴν σκληρὰν βιοπάλην καὶ ἀπασχολοῦνται εἰς τὰ καθημερινά των ἔργα, δὲν ὑφίσταται σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν. Ὑφίσταται ὅμως διὰ τὰς εὐπόρους οἰκογενείας. Διότι αὐταὶ εὑρίσκουν ὄχι μόνον τὸν καιρόν, ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα ποὺ χρειάζονται, διὰ νὰ ὀργανώνουν ἢ νὰ μετέχουν εἰς κοσμικὰς συναναστροφάς.

Ἀλλ' ἕνας Χριστιανὸς οἰκογενειάρχης, ὁ ὁποῖος προσέχει ἰδιαιτέρως εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν του, βεβαίως θὰ εἶνε πολὺ ἐπιφυλακτικὸς καὶ διστακτικός, προκειμένου νὰ ὁδηγήσῃ ἢ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν υἱόν ἢ τὴν θυγατέρα του εἰς κοσμικὰς γνωριμίας καὶ σχέσεις. Αἱ σχέσεις αὐταί, ἀφ' ἑνὸς καταναλίσκουν ἀσκόπως πολύτιμον χρόνον, τὸν ὁποῖον οἱ νέοι πρέπει νὰ ἔχουν ἀφιερώσει εἰς σπουδὴν καὶ μελέτην καὶ προ-

ετοιμασίαν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἢ ἐπαγγελματικοῦ των σταδίου. Ἀφ' ἑτέρου, ἀπαιτοῦν δαπάνας ὄχι μικράς, διὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἐπαρκῶς ἡ κοσμικὴ ἐμφάνισις καὶ ἡ ματαία ἐπίδειξις εἰς τὰ ὄμματα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι οὐδὲν ἄλλο προσέχουν τόσον, ὅσον τὴν ἐξωτερικὴν καλαισθησίαν καὶ τοὺς τύπους τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς. Ἀλλά, τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα, αἱ κοσμικαὶ φιλίαι καὶ σχέσεις παρουσιάζουν συνήθως ἀτμόσφαιραν πᾶν ἄλλο παρὰ χριστιανικήν. Διότι δίδουν τὴν εὐκαιρίαν ὄχι μόνον εἰς ἀδυσώπητον κοτσομπολιὸ εἰς βάρος ἄλλων προσώπων, ὄχι μόνον εἰς συζητήσεις ἐλευθερίους καὶ συμπεριφορὰν ἐλάχιστα σεμνὴν καὶ ἐντροπαλήν, ἀλλὰ πολλάκις καὶ εἰς σχέσεις ἀνόμους, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν ἔπειτα δυσαρέστους ἐκπλήξεις εἰς τοὺς ἀφελεῖς καὶ ἀνοήτους γονεῖς.

Ἀλλὰ τί, λοιπόν; θὰ μᾶς ἐρωτήσουν ἴσως μερικοί. Πρέπει νὰ γίνωμεν καλόγηροι καὶ νὰ διακόψωμεν πᾶσαν σχέσιν καὶ φιλίαν μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους; Ὄχι βέβαια. Δὲν εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἀπομονώσεως. Διότι ὁ ἄνθρωπος εἶνε κοινωνικὸς ἀπὸ φύσεως. Θέλομεν ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι, ὅπως ἔχει διαμορφωθῇ ἡ κοινωνία μας σήμερον, καὶ μὲ τὰς ἰδέας καὶ συνηθείας ποὺ ἐπικρατοῦν εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ μὲ τὴν πολλὴν φαυλότητα ποὺ παρατηρεῖται καὶ εἰς κύκλους κατὰ τὸ φαινόμενον ἀνεπτυγμένους καὶ μορφωμένους, πρέπει οἱ γονεῖς τὰ πάντα νὰ ὑποπτεύωνται καὶ τὰ πάντα νὰ φοβοῦνται διὰ τὰ τέκνα των. Δὲν εὑρισκόμεθα δυστυχῶς εἰς ἐποχὴν ἀθωότητος. Δὲν περιστοιχιζόμεθα ἀπὸ ἀνθρώπους ἁγίους. Καὶ δὲν συναντῶμεν παραδείγματα ἀρετῆς, χαρακτῆρας εἰλικρινεῖς, ἀνθρώπους ἐντίμους καὶ ἠθικούς. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ προσέξωμεν κάπως καὶ νὰ ψυχολογήσωμεν καὶ νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κίνδυνοι μεγάλοι ἀπειλοῦν τὸν νέον καὶ τὴν νεάνιδα μέσα εἰς τὰς δῆθεν ἀθώας συναναστροφὰς καὶ φιλικὰς συγκεντρώσεις.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον φρονιμώτερον καὶ ἀσφαλέστερον εἶνε νὰ μὴ ἐξανοίγεσθε εἰς πολλὰς γνωριμίας καὶ σχέσεις. Οὔτε πρέπει νὰ ἐνθαρρύνετε τὰ παιδιά σας εἰς τὸ νὰ συνάπτουν εὐκόλως φιλίαν καὶ σχέσιν μὲ ἄλλους συνρμηλίκους των. Οὔτε πρέπει νὰ ἐμπιστεύεσθε καὶ ν' ἀφίνετε τὸν υἱόν σας νὰ γυρίζῃ ἀνεξελέγκτως καὶ νὰ ἐμβαίνῃ εἰς οἰκογενείας καὶ νὰ συνάπτῃ δεσμοὺς κοινωνικούς. Πολὺ περισσότερον, δὲν πρέπει ν' ἀφίνετε τὴν κόρην σας ἐλευθέραν νὰ γυρίζῃ μόνη ἢ μὲ φίλας ἀγνώστου ποιότητος, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ πηγαίνῃ εἰς ἐπισκέψεις συγγενικῶν ἢ φιλικῶν οἰκογενειῶν, ἢ καὶ εἰς καταστήματα. Διότι πολλάκις, ὑπὸ τοιαύτας προφάσεις, κρύπτονται ἐπιμελῶς ἄλλου εἴδους συναντήσεις, τὰς ὁποίας ἡ κόρη δὲν εἱμπορεῖ νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα της. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι περισσοτέρα προσοχὴ καὶ προφύλαξις εἶνε πάντοτε καὶ περισσοτέρα ἀσφάλεια· ἡ δὲ ἀδιαφορία καὶ ἐλευθερία ὁδηγεῖ πολὺ συχνὰ εἰς ἐπακόλουθα δυσάρεστα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὴν εὐθύνην ὑπέχουν καὶ οἱ γονεῖς.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

—Ὄχι, ἐὰν ὁ ἱέραξ εἶνε πεινασμένος. Ἀλλ' εἶμαι ἐγὼ ὁ ἱέραξ; ἠρώτησε γελῶν ὁ Μᾶρκος.

—Εἶσαι ὁ Μᾶρκος Σούπερβος, εἶπεν ὁ Φάβιος.

—Λοιπόν;

—Μιὰ γυναῖκα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον δὲν εἶνε τίποτε γιὰ σένα. Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶνε ὅλον ἁγνότης, εἶνε αὐτὴ ἡ ἀθωότης.

—Δὲν μπορεῖς νὰ ἐγγυηθῇς γι' αὐτό, γέροντα.

—Μὲ τὴ ζωή μου.

—Ἡ ἀθωότης εἶνε σπάνιον κόσμημα εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἕνεκα τούτου εἶνε καὶ πολὺ ἐπιθυμητόν, εἶπεν ὁ Μᾶρκος μὲ ἐλαφρὸν χλευασμόν.

Μὲ πολλὴν ἀξιοπρέπειαν ὁ Φάβιος ἀπήντησεν. «Ἔκαμες μίαν εὐγενῆ πρᾶξιν σώζων αὐτὴν ἀπὸ τὸν ὄχλον. Τοῦτο θὰ μνημονεύεται πρὸς τιμήν σου. Μὴ λοιπὸν ἀμαυρώσῃς τὴν μνήμην αὐτὴν μὲ κάτι κακόν. Ἄφησε τὴν κόρην αὐτὴν νὰ φύγῃ σώα καὶ ἀβλαβής.

Ὑπῆρχε κάτι εἰς τὴν φύσιν τοῦ Μάρκου, ποὺ ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν ἀξιοπρεπῆ αὐτὴν παράκλησιν τοῦ ἡλικιωμένου χριστιανοῦ. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὴν ὡραίαν αὐτὴν ὀπτασίαν νὰ φύγῃ. Ἐστάθη πάλιν καὶ παρετήρησε τὴν Μερκίαν. Τὰ θαρραλέα, ἐρευνητικὰ μάτια του περιέκλειαν—χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ τὸ θέλῃ—κάποιο αἴσθημα βαθύτερον τῆς ἁπλῆς ἀγάπης. Ἦτο ἆρά γε σεβασμός; Ἦτο αἴσθησις ὅτι εἰς αὐτὴν ὑπῆρχε κάτι εὐγενέστερον ἀπὸ ὅσα εἶχε γνωρίσει ἕως τώρα; Κάποιο κενὸν εἰς τὴν καρδιά του, τὸ ὁποῖον αὐτὴ μόνη θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἱκανοποιήσῃ; Δὲν ἤξευρε καὶ αὐτὸς τί ἦτο, ἔβλεπεν ὅμως ὅτι μία λεπτή, ἀπροσδιόριστος ἀλλαγὴ ἐλάμβανε χώραν εἰς τὸν ἑαυτόν του. Ἡ Μερκία, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἦτο ξένη πρὸς ὅλους ὅσοι τὴν περιεστοίχιζαν καὶ ἐφαίνετο σὰν ἕνα ὄργανον παραδεδομένον εἰς τὰ χέρια τοῦ Μάρκου. Εἰς τὰ βλέμματά της ὑπῆρχεν ἐκεῖνο ποὺ ἐφανέρωνεν, ὅτι στὴν καρδιά της εὕρισκαν ἀπήχησιν ὅλα τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ποὺ ἐξωτερικεύοντο εἰς τὰ μάτια ἐκείνου. Ὅλα ὅμως αὐτὰ ἦσαν μόνον φαινομενικὰ καὶ τὸ βάθος τῆς καρδίας της ἦτο ἀποκεκρυμμένον ὥστε νὰ μὴ τὸ ἀντιλαμβάνεται κανείς. Ἐπειδὴ δὲν ἐδικαιολογεῖτο πλέον νὰ τοὺς κρατῇ περισσότερον ὁ Μᾶρκος, εἶπε:

—Δὲν σᾶς ἐμποδίζω. Παρακαλῶ, πηγαίνετε στὸ καλό.

—Ὢ, ὑποσχεθῆτε, ἐξοχώτατε, παρεκάλεσεν ὁ Φάβιος.

—Ἀρκετά, εἶπεν ὁ Μᾶρκος ἀλαζονικῶς.

—Ἔσωσα τὴν ζωήν της καὶ τὴν ἰδικήν σου, αὐτὸ σᾶς ἀρκεῖ. Πηγαίνετε!

Ἀργὰ καὶ ἀξιοπρεπῶς ὁ Φάβιος ἐστράφη πρὸς τὴν Μερκίαν καὶ ἀπεμακρύνθη μετ' αὐτῆς ἡσύχως. Ὁ Μᾶρκος ἐφώναξε τότε τὸν Βιτούριον κοντά του καὶ τοῦ εἶπε βιαστικά:

—Βιτούριε, ἀκολούθησέ τους, προσπάθησε νὰ μάθῃς ποῦ κατοικοῦν καὶ ποίας οἰκογενείας εἶνε ἡ κόρη. Γρήγορα, μάθε ὅ,τι ἠμπορεῖς γι' αὐτήν. Πήγαινε.

—Μάλιστα, ἐξοχώτατε. Καὶ χαιρετῶν βιαστικὰ τὸν ἀρχηγόν του, ὁ Βιτούριος ἠκολούθησε τὴν Μερκίαν καὶ τὸν Φάβιον.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα.

Ἀσχέτως πρὸς τοὺς σκοπούς, ποὺ ἐπιδιώκουν οἱ ὑποκινοῦντες τὰς ταραχὰς καὶ ἐπιδιώκοντες κοινωνικὰς ἀνατροπάς, ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ βάσιμοι λόγοι δυσφορίας μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, πλεῖστα μέλη τῶν ὁποίων πιέζονται ἀφορήτως. Τὸ διαπιστωθὲν ἐκπληκτικὸν ὁμολογουμένως γεγονός, ὅτι ὑπάρχουν βιομηχανίαι, ποὺ πληρώνουν ἡμερομίσθια 14 καὶ 12 δραχμάς, δύναται νὰ δώσῃ μίαν ἰδέαν τῆς οἰκονομικῆς πιέσεως, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται μέγας ἀριθμὸς ἐργατῶν. Δεδομένου δὲ ὅτι καὶ διπλάσια καὶ τετραπλάσια τοῦ κατωτάτου τούτου ὁρίου ἡμερομίσθια δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ καλύψουν στοιχειώδεις ἀνάγκας συντηρήσεως, καὶ μάλιστα ὅταν τὰ ἐργαζόμενα μέλη τῆς οἰκογενείας εἶναι ὀλίγα, ἀποδεικνύεται σαφῶς πόση ἀδικία ἐπικρατεῖ διὰ μέγαν ἀριθμὸν ἐργαζομένων.

Ὅτι Κράτος στοιχειωδῶς δίκαιον δὲν πρέπει νὰ ἀνέχεται τοιαύτην κατάστασιν, τοῦτο εἶναι προφανές. Καὶ πᾶς νόμος, ὁ ὁποῖος θὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς ἐργοδότας εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ἀδικίας ταύτης, εἶναι ἀπολύτως ἐπιβεβλημένος. Διότι οὐδὲ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας ὁ ἐργαζόμενος δοῦλος ἐστερεῖτο τῆς τροφῆς του. Ἐὰν δὲ οἱ ἐργοδόται ἦσαν Χριστιανοί, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ διαπράξουν τοιαύτην ἀδικίαν φθάνουσαν μέχρις ἐγκλήματος, ἐφ' ὅσον ἡ στέρησις καὶ ἀνεπάρκεια τῆς τροφῆς εἶναι ὑπονόμευσις αὐτῆς τῆς ζωῆς. Καθὼς ἐξ ἀντιθέτου ἡ χριστιανικὴ μόρφωσις δὲν θὰ ἄφινε τὸν ἐργάτην νὰ σπαταλᾷ τὸ ἡμερομίσθιόν του εἰς τὰ ποτὰ καὶ τὰ περιττά, τὰ ὁποῖα ὑποσκάπτουν τὴν σωματικὴν καὶ τὴν ψυχικὴν ὑγείαν καὶ ζωήν.

Ἡ θεία Κοινωνία εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας δι' ἐγκυκλίου του ἀποδοκιμάζει τὴν κατάκριτον συνήθειαν τοῦ νὰ ἐπιζητῆται ἡ μετάδοσις τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας εἰς σοβαρῶς ἀσθενοῦντας, ὅταν οὗτοι περιῆλθον εἰς ἀναισθησίαν. Καθῆκον ἐπιβεβλημένον, γράφει, εἰς τοὺς μετόχους τῆς σωτηρίας Χριστιανοὺς εἶναι, ὅπως προσερχώμεθα μετὰ πίστεως εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἀλλὰ καὶ νὰ φροντίζωμεν διὰ τοὺς ἐν ἀσθενείᾳ οἰκείους καὶ ἀδελφούς μας, ὅπως καὶ οὗτοι γίνωνται μέτοχοι τῆς χάριτος, προσκαλουμένου παρ' αὐτοῖς τοῦ μεταδόσοντος ἱερέως. Ἀλλ' ἐπειδὴ στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς ἐνεργείας τοῦ μυστηρίου εἶναι ἡ πίστις, τῆς ὁποίας προϋπόθεσις εἶναι ἡ διαύγεια συνειδήσεως καὶ πνεύματος, διαστρέφουν τὸ μυστήριον καὶ καθίστανται ἔνοχοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅσοι ἐκ στρεβλῆς ἀντιλήψεως, ἢ ἀγνοίας, ἢ ὀλιγοπιστίας δὲν μεταλαμβάνουν παντελῶς, ἢ καλοῦν τὸν ἱερέα, ὅταν ὁ ἀσθενὴς περιῆλθεν εἰς κατάστασιν ἀναισθησίας. Καὶ τὸ φοβερώτερον ὅσοι, ἀσεβῶς σκεπτόμενοι, φοβοῦνται μήπως ἡ μετάδοσις τῆς θείας Κοινωνίας γίνῃ προάγγελος θανάτου!

«Γίνεται λοιπὸν ἡ ἁγία Κοινωνία αἰτία κακοῦ;—ἐρωτᾷ ἡ ἐγκύκλιος—Μὴ γένοιτο. Τοῦτο εἶναι ἡ ἐσχάτη βλασφημία καὶ ἁμαρτία»!

«Ἐν ὀνόματι τῆς Θρησκείας μας».

Ὁ τέως ἀρχηγὸς τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος ἐν Ἀγγλίᾳ Γεώργιος Λάνσμπουρυ, ἐκ πεποιθήσεως δὲ Χριστιανὸς καὶ εἰρηνόφιλος, παραιτηθεὶς τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος διὰ τὰ τοιαῦτα εἰρηνόφιλα αἰσθήματά του, εἰς πρόσφατον ἄρθρον του ἔγραφε:

«Μεγάλοι στρατιωτικοὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ εἰρηνοφίλων διακηρύσσουν τὴν παραφροσύνην καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ πολέμου. Ὅλοι ὅμως λέγουν ὅτι εἰς τὸ τέλος παντὸς μεγάλου πολέμου δὲν ὑπάρχουν νικηταὶ καὶ ἡττημένοι, καὶ ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς εὐρωπαϊκῆς συγκρούσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ τελειότερα μέσα καταστροφῆς, θὰ εἶναι ἡ παγκόσμιος κατάρρευσις».

Ἐξηγῶν δὲ πόθεν πηγάζει ἡ εἰρηνοφιλία του, γράφει: «Ἡ εἰρηνοφιλία μου στηρίζεται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Καινῆς Διαθήκης», ἐπὶ τοῦ «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ὁ κόσμος—προσθέτει—εἶναι πλήρης κάλλους, πλήρης ἀφθονίας, πλήρης παντὸς ὅ,τι ἔχομεν ἀνάγκην διὰ τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν καὶ ἀνάπτυξίν μας. Δὲν ἐμάθαμεν ἀκόμη πῶς νὰ χρησιμοποιῶμεν τὰ θεῖα ταῦτα δῶρα πρὸς τὸ καλὸν ὅλων. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατενόησαν αὐτὰ τὰ πράγματα, αὐξάνει καθ' ἡμέραν. Ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι, ἂν ἐπιδείξωμεν ἀγάπην καὶ πνεῦμα συνεργασίας, θὰ θερίσωμεν τοὺς καρποὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας. Ἡ ἀσφάλεια ἡ θεμελιωμένη ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν ἐθνῶν εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν καταστροφήν».

Εἰδικώτερον δὲ διὰ τὸ ἔθνος του λέγει: «Τὸ βρετανικὸν ἔθνος ἀπέκτησε γόητρον καὶ ἰσχύν, διέπραξε σφάλματα, ἔκαμε τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀλλάξωμεν καὶ καρδίαν καὶ νοῦν καὶ διαγωγήν. Ἐν ὀνόματι δὲ τῆς Θρησκείας μας νὰ συμβάλωμεν περισσότερον ἀπὸ ὅλους εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους»!

Μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν Ρωσίαν.

Ἐκ τῆς πρωτευούσης τοῦ κράτους τῶν ἀθέων ἐξηγγέλθησαν διὰ τοῦ ἡμερησίου Τύπου μεγάλαι μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ σοβιετικὸν σύνταγμα. Ἐλευθερίαι πολιτικαί, μερικὴ ἀναγνώρισις ἰδιοκτησίας, θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ ἐκ παραλλήλου ἐλευθερία ἀντιχριστιανικῆς προπαγάνδας. Ἐπίσης μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν περὶ γάμου καὶ οἰκογενείας νομοθεσίαν, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ὁρισθοῦν ἐπιχορηγήσεις εἰς τὰς πολυμελεῖς οἰκογενείας, φόροι εἰς τοὺς ἀγάμους καὶ ἀτέκνους, ποιναὶ διὰ τὰς ἐκτρώσεις.

Ἐὰν αἱ μεταρρυθμίσεις αὐταὶ εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ θὰ πραγματοποιηθοῦν, ἢ ἐὰν εἶναι τεχνικωτέρα ἐμφάνισις τοῦ «δουρείου ἵππου», διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐν Ρωσίᾳ διευθύνοντες τὴν κομμουνιστικὴν ἐξόρμησιν προσπαθοῦν τώρα νὰ πείσουν τοὺς ἔξω τῆς Ρωσίας λαοὺς νὰ στραφοῦν πρὸς τἀριστερά, καὶ οὕτως ἀπολαύσουν τὰ καλὰ τῆς Ἰσπανίας καὶ τοῦ Μεξικοῦ, αὐτὸ εἶναι ζήτημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποδείξῃ ὁ χρόνος. Ὅτι ὅμως ὁ ἀντιχριστιανικὸς ἀγών των, ποὺ δὲν ἀφῆκεν ἀχρησιμοποίητον κανὲν μέσον βίας καὶ διωγμοῦ, δὲν εὐωδώθη, αὐτὸ ὁμολογοῦν πλέον καὶ οἱ ἴδιοι, ὅπως ἐσημειώσαμεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον. Ὅτι ἐπίσης ἡ πλήρης κατάλυσις τῆς ἠθικῆς καὶ ἡ οὐσιαστικὴ κατάργησις τῆς οἰκογενείας εἶχεν ἀμέσους καὶ ὀλεθρίας συνεπείας, ἐπίσης τὸ ἔμαθαν ἐκ πείρας. Διότι ἡ νεολαία των σήπεται εἰς τὰς φρικτὰς τῆς ἀνηθικότητος ἀσθενείας· καὶ ὁ πληθυσμὸς ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου πρὸ παντὸς ἔχουν ἀνάγκην δι' ἐργάτας καὶ στρατιώτας, ἐλαττώνεται διὰ τῆς καταργήσεως τῆς φυσικῆς πηγῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς τεκνογονίας.

Καὶ ἄν, λοιπόν, δὲν ἐφαρμόσουν σήμερον τὰς ἐξαγγελλομένας μεταρρυθμίσεις, θὰ ἀναγκασθοῦν ἀφεύκτως αὔριον. Διότι ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῶν θείων καὶ ἠθικῶν νόμων ἔχει πρωτίστως ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς φυσικωτάτας καὶ ἀφεύκτους συνεπείας, ἐκ τῶν ὁποίων, θέλει δὲν θέλει, πείθεται πᾶς πολέμιος τοῦ Χριστοῦ, ὅτι «πρὸς κέντρα λακτίζει».

«Προωρισμένον ν' ἀποθάνῃ!»

Οἱ δὲ «Ἐκκλ. Καιροὶ» (Church Times) *τοῦ Λονδίνου γράφουν, ὅτι ἡ Ἰταλία καὶ Γερμανία διὰ τῆς ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κινήσεως ἐπέτυχον τὴν ὕψωσιν τοῦ μέσου ὅρου γεννήσεων· ὅτι ἤδη καὶ αὐτὴ ἡ σοβιετικὴ Ρωσία κινεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καθ' ὃν χρόνον εἰς τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας, ἐξαιρουμένης τῆς Ὁλλανδίας, ὁ μέσος ὅρος κατέρχεται. Εἰδικῶς δὲ ὅτι εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὁ πληθυσμὸς θὰ ἐλαττωθῇ κατὰ εἴκοσι πέντε περίπου ἑκατομμύρια, διατηρῶν μεγάλην μὲν ἀναλογίαν μεσηλίκων καὶ γερόντων, μικρὰν δὲ νέων. Καὶ ἑπομένως τὸ ἔθνος θὰ χάσῃ μέγα μέρος τῆς δυναμικότητός του, τῆς πρωτοβουλίας, τοῦ πνεύματος τῆς τόλμης, θὰ ἀπομακρυνθῇ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ διεθνοῦς στίβου διὰ νὰ κλίνῃ πρὸς τὴν ἀφάνειαν.*

Ἡ πτῶσις δὲ αὐτὴ τοῦ μέσου ὅρου τῶν γεννήσεων καὶ ἡ προϊοῦσα ἐθνικὴ κατάπτωσις εἶναι φανερόν—συνεχίζει τὸ αὐτὸ φύλλον—ὅτι ὀφείλεται εἰς τὰ κατὰ τῆς τεκνογονίας μέτρα· εἰς τὴν προμελετημένην ἄρνησιν τῆς πατρότητος καὶ τῆς μητρότητος ὑπὸ τῶν ἐγγάμων. Ἡ μυωπικὴ καὶ ἀπερίσκεπτος φιλαυτία, ἡ δίψα χαμερπῶν ἀπολαύσεων, ἡ ὑπεκφυγὴ τῶν εὐθυνῶν, ἡ ἀπώλεια τῆς συνειδήσεως τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, εἶναι κατὰ μέγιστον μέρος τὰ αἴτια τῶν ἀτέκνων γάμων. Καὶ προσθέτει ἐπιγραμματικῶς:

«Τὰ παιδοκομεῖα ἐκενώθησαν καὶ τὰ γκαρὰζ ἐγέμισαν. Αἱ ὧραι τῆς ἐργασίας ἠλαττώθησαν καὶ αἱ ὧραι τοῦ παιγνιδιοῦ ηὐξήθησαν. Οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἔπαυσαν νὰ προσεύχωνται, ἀλλ' ἔχασαν καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ σκέπτωνται. Πιθανὸν νὰ ἐπέτυχαν τὸ πλῆρες μέτρον τῶν ἀχρείων διασκεδάσεων. Ἀλλ' ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτύχουν εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἑξήκοντα ἐτῶν καὶ τὸ πλῆρες μέτρον τῆς ἐρημίας.... Ἔθνος ἄνευ Θεοῦ εἶναι προωρισμένον νὰ μαρανθῇ καὶ νὰ ἀποθάνῃ»!

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.
Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.
Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.
Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱεροδ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλὸς Παπαγιάννης καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν Ἡρακλείῳ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου)· Ἀλέξ. Γκανιάτσος καὶ Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Κωνστ. Χρόνης ἐν Καστορίᾳ· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Πάτραις καὶ Γ. Γεωργανόπουλος ἐν Κερκύρᾳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι